

TARTALOM

I BEVEZETÉS

- 1.1. A Socrates program
- 1.2. Az éves pályázati felhívások szerepe a Socrates programban

II KIZÁRÓ OKOK

III ÉVES PRIORITÁSOK

- 1.3. Éves horizontális prioritások
- 1.4. Az egyes akciókra vonatkozó éves prioritások
 - COMENIUS – közoktatás
 - ERASMUS – felsőoktatás
 - GRUNDTVIG – felnőttoktatás és alternatív tanulási módok
 - LINGUA – nyelvtanítás és nyelvtanulás
 - MINERVA – nyitott és távoktatás, valamint információs és kommunikációs technológiák (IKT) az oktatásban
 - MEGFIGYELÉS ÉS INNOVÁCIÓ
 - KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK
 - Comenius, Grundtvig és Minerva projekt-klaszterek

IV PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS

IV.1. Általános szabályok

- A társfinanszírozás elve
- A pályázat benyújtásának feltételei
- A támogatások odaítélésének feltételei
- Támogatási szerződések
- Kifizetések

IV.2. Támogatások lehetséges mértéke

V PÁLYÁZATOK BEADÁSÁNAK HATÁRIDEJE

Socrates

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG SOCRATES PROGRAMJÁRA 2005

I BEVEZETÉS

1.1. A SOCRATES PROGRAM

A Socrates program második szakaszát létrehozó határozatot (253/2000/EK határozat) 2000. január 24-én fogadta el az Európai Parlament és a Tanács. A program a 2000–2006 közötti időszakot fogja át és (a 15 EU-tagállamra vonatkozó) eredeti költségvetése 1850 millió – volt. Az Európai Unió bővítésére való tekintettel a program teljes költségvetése 2060 millió euróra emelkedett (EU 25).

Az Európai Unió 25 tagállama mellett az Európai Gazdasági Térségről szóló Egyezmény értelmében, a programban részt vehetnek az EFTA-EGT országok¹ és a tagjelölt² országok is. A benyújtandó pályázatokban szereplő tevékenységekben bármelyik fenti ország állampolgára és intézménye részt vehet. A nem EU-tagállamok részvételéhez a támogatást akkor ítélik meg, ha ezek az országok a rájuk eső pénzügyi hozzájárulásokat megfizették.

A Socrates program az alábbiakban összegzett hét akció keretében segíti elő az együttműködést. Ezekről további tájékoztatást ad a **Socrates Pályázati Útmutató**³.

- ▶ a **Comenius a közoktatás** minőségét kívánja javítani, valamint annak európai dimenzióját erősíteni azáltal, hogy ösztönzi a nemzetközi együttműködést az iskolák és a tanárképző intézmények között. Lehetővé teszi a közoktatásban dolgozók számára, hogy alap- és/vagy továbbképzésük során mobilitásban vegyenek részt, elősegíti a kultúrák közötti megértést és a nyelvtanulást.
- ▶ Az **Erasmus a felsőoktatás** minőségét kívánja javítani, valamint annak európai dimenzióját erősíteni azáltal, hogy ösztönzi a nemzetközi együttműködést a felsőoktatási intézmények között, támogatja a hallgatók, valamint a felsőoktatásban tevékenykedő oktatók mobilitását, továbbá az egész Unióban javítja a tanulmányok és a képesítések átláthatóságát és elismerését.
- ▶ A **Grundtvig az élethosszig tartó tanulás** minőségét, európai dimenzióját, elérhetőségét és hozzáférhetőségét kívánja növelni a legszélesebb értelemben vett **felntölt-oktatás**on keresztül. Jobb oktatási lehetőségeket kíván teremteni azoknak, akik az alapvető képesítés megszerzése nélkül hagyják el az iskolát, valamint az alternatív tanulási lehetőségeken keresztül ösztönözni az innovációt. Az iskolarendszerben történő tanuláson kívül támogatja az iskolarendszeren kívüli, az informális és az egyéni tanulást is.

▶ A **Lingua**, mely a **nyelvtanításra és nyelvtanulásra** irányul, a többi Socrates akciót segíti olyan intézkedésekkel, melyek a nyelvi sokféleséget bátorítják és támogatják az egész Unió területén. Így járul hozzá a nyelvtanítás és a nyelvtanulás minőségének javításához, valamint elősegíti az egyének igényeihez illeszkedő, élethosszig tartó nyelvtanulási lehetőségekhez való hozzáférést.

▶ A **Minerva** az európai együttműködést segíti elő a **nyitott és távoktatás, valamint az információs és kommunikációs technológiák (IKT) oktatási célú alkalmazása** területén. Ennek érdekében megismerteti az oktatókkal, tanulókkal, döntéshozókkal és a nagyközönséggel a nyitott és távoktatás és a számítógéppel segített tanulás lehetőségeit; biztosítani kívánja, hogy a pedagógiai szempontokat megfelelő mértékben figyelembe veszik az IKT-, illetve multimédia alapú oktatási termékek és szolgáltatások fejlesztése során, és segít hozzáférhetővé tenni az ezen a területen fellelhető színvonalas oktatási módszereket és segédanyagokat.

▶ **Az oktatási rendszerek és politikák megfigyelése és pedagógiai innováció** az információ- és tapasztalatcsere, a követendő gyakorlat felismerése, a rendszerek és politikák összehasonlító elemzése, valamint a közös érdeklődésre számot tartó oktatáspolitikai kérdések megvitatása és elemzése révén – javítja az oktatási rendszerek minőségét és átláthatóságát, valamint hozzájárul az oktatási innovációs folyamat továbbviteléhez Európában. Egyéb tevékenységek mellett ez az akció magában foglalja az **Eurydice** és a **Naric** hálózatok, valamint az **Arion** tanulmányutak támogatását is.

▶ A **Kiegészítő tevékenységek** olyan kezdeményezések sorát támogatják, amelyek a program átfogó céljaihoz járulnak hozzá. Ide tartoznak a figyelemfelkeltést szolgáló és tájékoztató tevékenységek, disszeminációs és képzési tevékenységek, valamint egyesületek vagy civil szervezetek által végzett tevékenységek.

Támogatás nyerhető olyan **előkészítő látogatásokhoz** is, melyeket a pályázásra jogosult intézmény munkatársai végeznek egy Socrates programban szintén részt vevő országban azért, hogy megteremtsék a jövőbeni projektek és hálózatok alapjait. Ezekről a támogatásokról további tájékoztatást nyújtanak a Socrates nemzeti irodák, amelyek minden olyan partnerkereső szemináriumra is felhívják a figyelmet, amelyet a pályázati felhívás időtartama alatt szerveznek.

¹ Izland, Liechtenstein és Norvégia.

² Bulgária, Románia és Törökország.

³ A Socrates program centralizált akcióiban támogatott projektek megtekinthetők az ISOC adatbázisban: www.siu.no/ISOC

1.2. AZ ÉVES PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK SZEREPE A SOCRATES PROGRAMBAN

A Socrates program, a célcsoportok és a program egyes akciói keretében rendelkezésre álló támogatások teljes körű leírását a **Socrates Pályázati Útmutató** (2004. júniusi kiadás) tartalmazza, amely a VI. részben jelzett címeken érhető el. A **Socrates Pályázati Útmutató** tartalmazza a pályázás feltételeit, valamint a főbb, hosszabb távon érvényes bírálati szempontokat és prioritásokat.⁴ Ezeket az éves pályázati felhívások egészítik ki, valamint a program egyes akcióira vonatkozó speciális pályázati felhívások.

Ez a **2005. évi pályázati felhívás** fontos további tájékoztatást nyújt, például a pályázatok beadásának határidejéről (ld. V.), a speciális éves prioritásokról⁵ (ld. III.), a **Socrates Pályázati Útmutató** különféle módosításairól, végül – a minden közösségi kiadást szabályozó új Pénzügyi Szabályzat hatályba lépésének következtében – az új kizáró okokról (ld. II.) és a pénzügyi szabályokról (ld. IV.1.). A decentralizált akciók esetében előfordulhatnak olyan éves nemzeti prioritások, amelyek csak bizonyos országokra vonatkoznak (ld. III.3.).

A **Socrates Pályázati Útmutatót** és a 2005-ös pályázati felhívást tehát együtt kell olvasni. Ezek együttesen tartalmazzák mindazokat a tudnivalókat, amelyekre a Socrates támogatások megpályázásához szükség van.

II KIZÁRÓ OKOK

Az összes közösségi kiadást szabályozó új Pénzügyi Szabályzat hatályba lépését követően a pályázókra új kizáró okok vonatkoznak. Ezért a pályázatok beadásakor a pályázók kötelesek felelősségük teljes tudatában kijelenteni, hogy

- ▶ megalapozott és megfelelő finanszírozási forrással rendelkeznek ahhoz, hogy tevékenységüket a projekt egész időtartama alatt folytatni tudják;
- ▶ nem állnak csődeljárás, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt, nem kötöttek egyezséget hitelezőikkel, nem függesztették fel üzleti tevékenységüket, nem folyik ellenük ilyen jellegű eljárás és nincsenek a nemzeti jogszabályok és rendelkezések által előírt eljárásból eredő, hasonló helyzetben;
- ▶ rendelkeznek a tervezett projekt megvalósításához szükséges szakmai hozzáértéssel és képzéssel;
- ▶ nem ítélték el jogerősen olyan okokból, amelyek alapján szakmai megbízhatósága megkérdőjelezhető;

▶ nem állnak jogerős ítélet hatálya alatt szakmai vétséggel összefüggő szabálysértés miatt;

▶ nem állnak jogerős ítélet hatálya alatt csalásért, vesztegetésért, bünszövetkezetben való részvételért vagy bármilyen egyéb olyan törvényellenes tevékenységért, amely a Közösségek pénzügyi érdekeire nézve hátrányos;

▶ nem állapították meg róla, hogy szerződéses kötelezettségei be nem tartásával súlyos szerződésszegést követett el a közösségi költségvetésből finanszírozott közbeszerzési eljárással vagy egyéb támogatási eljárással összefüggésben;

▶ társadalombiztosítási járulék- és adófizetési kötelezettségeiknek a székhelyük szerinti ország vagy a szerződő hatóság országa, vagy a szerződés végrehajtásának színhelyéül szolgáló ország jogszabályi előírásainak megfelelően eleget tettek.

A hamis nyilatkozat miatt vétkesnek talált pályázók a szóban forgó támogatás értékével arányos pénzbüntetéssel sújthatók.

III ÉVES PRIORITÁSOK

A **Socrates Pályázati Útmutató** (ld. a VI. részben említett honlapokat) felsorolja a pályázásra jogosultság feltételeit és a főbb, hosszabb távon érvényes bírálati szempontokat és prioritásokat, amelyeket a program pénzügyi támogatására beadott pályázatok értékelése során alkalmaznak. Ugyanakkor lehetnek bizonyos **egy évre szóló kiegészítő prioritások**, amelyek évről évre változnak.

Figyelem! A jelenlegi pályázati felhívásban feltüntetett éves kiegészítő prioritások **kiegészítik, nem pedig felváltják** a **Socrates Pályázati Útmutatóban** olvasható állandó prioritásokat.

Az éves kiegészítő prioritások lehetnek horizontális jellegűek, amelyek a Socrates program minden akciójára kiterjednek (ld. III.1.), vagy vonatkozhatnak a program egyetlen meghatározott akciójára (ld. III.2.). A decentralizált akciók esetében a nemzeti hatóságok meghatározhatnak az adott évre érvényes nemzeti prioritásokat is, amelyek csak az adott országokra vonatkoznak (ld. III.3.).

⁴ Az ebben a szövegben szereplő „prioritások” kifejezés megfelel a Pályázati felhívásokban általában használt „odaítélés szempontjai” fogalomnak. Mivel a **Socrates Pályázati Útmutató** és a nemzeti irodák a „prioritás” fogalmat használják, a terminológia egységessége érdekében ez a **2005-ös Pályázati felhívás** is ezt használja.

⁵ Ld. a 3. lábjegyzetet.

3.1. ÉVES HORIZONTÁLIS PRIORITÁSOK⁶

Az alábbi A–F pontban felsorolt kiegészítő horizontális prioritások a pályázati felhívás érvényességi időtartama során a program összes akciójára vonatkoznak. A politikai prioritások a 2005-ös évre megegyeznek a 2004-ben kiírtakkal. Kérjük a pályázókat, hogy pályázatuk kidolgozásánál vegyék figyelembe az alábbiakban megfogalmazottakat.

A EU-bővítés (az Európai Bizottság általános prioritása)

2004. május 1-jén az Európai Unió 10 új tagállammal bővült. A tárgyalások folytatódnak Bulgáriával és Romániával. A Socrates program felépítése elősegíti az új és a régebbi EU-tagállamok közötti kapcsolatok megerősítését, továbbfejlesztését, hiszen a most belépett tagállamok már korábban is részt vettek a programban. Több pályázati felhívás is megerősíti az új tagországok és a tagjelölt országok esetében alkalmazandó **pozitív diszkrimináció elvét**, melynek értelmében elsősorban azokat a projekteket fogják kiválasztani és finanszírozni, amelyekben új tagországok és/vagy tagjelölt országok is részt vesznek. 2004. áprilisától Törökország is teljes joggal vesz részt a Socrates programban és a többi tagjelölt országgal egyenlő bánásmódban részesül.

B Fenntartható fejlődés (az Európai Bizottság általános prioritása)

Az Európai Bizottság a 2005-ös év során továbbra is támogatja a fenntartható fejlődés előmozdítását. A Socrates program egyik feladata ezért, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés és a kölcsönös szolidaritás elvein alapuló gazdaság megerősítéséhez és ösztönözzön projekteket kidolgozására ezen a területen. Fontos megjegyezni, hogy a „fenntartható fejlődés” fogalma egymást kölcsönösen megerősítő **gazdasági, társadalmi-kulturális és környezeti szempontokat** foglal magában. Ahogyan a liszaboni csúcstalálkozó is megerősítette, a humán erőforrások fejlesztése hozzájárul a jóléthez, a gazdasági és szociális kohézió erősítéséhez, valamint a mai és jövőbeni generációk magasabb életminőségéhez.

C Stabilitás és biztonság (az Európai Bizottság általános prioritása)

A stabilitás és a biztonság csak akkor valósítható meg, a rasszizmus és idegengyűlölet pedig akkor győzhető le, ha sikerül elmélyíteni a **kultúrák közötti párbeszédet** és együttműködést. A közös értékrendszeren alapuló Európai Uniónak vállalnia kell az e téren rá háruló felelősséget. Ezért határozta meg az Európai Bizottság egyik politikai prioritásként a 2005-ös évre vonatkozóan ezt a témakört.

A Socrates program alap gondolatánál fogva hozzájárulhat ahhoz, hogy a kultúrák között gyümölcsöző párbeszéd alakuljon ki.

D Jövőbeni kihívások az oktatási és képzési rendszerek és az élethosszig tartó tanulás számára

Az Oktatási Tanács 2002. februárjában jóváhagyta az Európai Bizottság és Tanács közös „részletes munkaprogramját”⁷, melynek célja az „**Oktatási és képzési rendszerek jövőbeli konkrét céljairól**”⁸ szóló beszámoló gyakorlati megvalósítása. A Bizottság 2001-es „Az élethosszig tartó tanulás európai térségének megerősítése”⁹ című közleményét követően 2002. májusában elfogadták a Tanács **élethosszig tartó tanulásról** szóló állásfoglalását, amely számos konkrét lépésre szólít fel. Ezeket az oktatáspolitikai kezdeményezéseket az „Integrált megközelítés” eszközeivel valósítják meg, az alábbi nyolc tematikus tevékenységre összpontosítva:

- ▶ tanárok és oktatók képzése;
- ▶ alapkészségek, idegennyelvtanítás, vállalkozói készségek;
- ▶ információs és kommunikációs technológiák (IKT) az oktatásban és a képzésben;
- ▶ tanuljanak többen matematikát és természettudományos és műszaki tárgyakat;
- ▶ az oktatás erőforrásai és befektetés az oktatásba;
- ▶ mobilitás és európai együttműködés;
- ▶ nyitott tanulási környezet, aktív állampolgárság, befogadás;
- ▶ a tanulás vonzóvá tétele, a kapcsolatok erősítése a munka világával és a társadalommal.

A Socrates keretében benyújtott pályázatokkal szemben elvárás, hogy játsszanak fontos szerepet e kiemelt témák megvalósításának támogatásában, hiszen ezek teljes mértékben összhangban állnak a program célkitűzéseivel.

E A nyelvtanulást és a nyelvi sokszínűség erősítését szolgáló akcióterv

Az Európai Bizottság 2003. július 24-én fogadta el „A nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség népszerűsítése” elnevezésű

⁶ A különféle alább hivatkozott anyagok teljes szövege megtalálható a Bizottság Oktatás és Kultúra Főigazgató-ságának a honlapján, az alábbi címen:

http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm

⁷ 2002/02/14, Tanács 6365/02 EDUC 27

⁸ 2001/02/12, Tanács 5980/01 EDUC 18

⁹ COM(2001) 678 végleges

cselekvési tervet, a 2004–2006-os időszakra. A cselekvési terv szerint a kulcsfontosságú célok elérésének fő eszközei a már létező oktatási és képzési programok magasabb szintű használata. A terv három cselekvési területet nevesít: az élethosszig tartó nyelvtanulás kiterjesztését minden európai polgárra, a nyelvtanítás fejlesztését és a „nyelvbarát” környezet kialakítását. A Socrates program az oktatás minden területén a Bizottság legfontosabb nyelvtanulást szolgáló eszköze.

F Az „Elektronikus tanulás”-kezdeményezés (eLearning)

Miután több kezdeményezés történt arra nézve, hogy az **információs és kommunikációs technológiákat (IKT)** beépítsék és alkalmazzák az oktatásban, az Európai Bizottság 2001. március 28-án elfogadta az elektronikus tanulásra vonatkozó eLearning cselekvési tervet¹⁰.

Ennek meghatározása szerint az eLearning „az új multimédiás eszközök és az Internet felhasználása a tanulás minőségének javítására oly módon, hogy könnyebbé válik a forrásokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint a távoli helyek közötti eszmecsere és együttműködés”.

Az eLearning cselekvési terv európai szintű intézkedéseket javasol új pedagógiai és tanulási módszerek kidolgozására és fejlesztésére, amelyek révén minden tanuló részesülhet az új technológia által kínált lehetőségekből. A Socrates program is hozzájárul az eLearning cselekvési terv megvalósításához, mivel a IKT oktatási célú felhasználása a program egészében állandó horizontális prioritásként jelenik meg.

3.2. AZ EGYES AKCIÓKRA VONATKOZÓ ÉVES PRIORITÁSOK

A fenti általános prioritásokon kívül 2005-ben az alábbi akciónkénti prioritások érvényesülnek az Általános Pályázati Felhívásban.

COMENIUS – KÖZOKTATÁS

COMENIUS 1 – iskolai együttműködések

- ▶ A **Comenius nyelvi projekteknél** a nemzetek közötti diákcserében részt vevő tanulók minimális életkora a 2004/05-ös tanévtől kezdődően 12 év (szemben a korábbi 14 évvel).

COMENIUS 2.1 – Európai együttműködési projektek a tanárok alap- és továbbképzése területén és **COMENIUS 3** – Comenius hálózatok

2005-ben az alábbi prioritásokkal egészül ki a felhívás:

- ▶ Az oktatáshoz szükséges alapfeltételek megteremtése, az iskolai erőszak minden formája elleni fellépés és a biztonságos iskolai környezet biztosítása tanárok, közoktatásban dolgozók és diákok számára egyaránt.
- ▶ A nyelvtanulást és a nyelvi sokszínűség erősítését szolgáló akcióterv végrehajtása (www.europa.eu.int/comm/education/doc/official/keydoc/actlang/act_lang_fr.pdf), az iskolai nyelvtanítás komplex megközelítésének, a tartalomalapú nyelvtanítás (CLIL) és a korai nyelvtanítás innovatív elemeinek támogatása révén.

COMENIUS 3 – Comenius hálózatok

- ▶ Kiemelten támogatottak az azonos vagy hasonló tématerületeken működő Comenius, Erasmus és/vagy Grundtvig hálózatok közötti együttműködések.

ERASMUS – FELSŐOKTATÁS

Minden Erasmus tevékenység keretében különös figyelmet kapnak azok a projektek, amelyek:

- ▶ hozzájárulnak az Európai Felsőoktatási Térség („Bologna-folyamat”) megvalósításához, melynek célja a felsőoktatási rendszerek minél nagyobb összeegyeztethetősége és összehasonlíthatósága, valamint az európai felsőoktatási intézmények vonzerejének és versenyképességének növelése;
- ▶ a hallgatók és a felsőoktatásban dolgozók mobilitásának jelentős növelését célozzák köz- és magánfinanszírozási források ötvözésével;
- ▶ integrált programokat fejlesztenek „Bachelor”, „Master” és doktori szinten, beleértve a távoktatási programokat is;
- ▶ népszerűsítik az ECTS következetes használatát az élethosszig tartó tanulás területén is, és az oklevélmelléklet széles körű elterjedését;
- ▶ kapcsolatot és együttműködést alakítanak ki az Erasmus tevékenységek és az Erasmus Mundus, a Leonardo da Vinci és az EU 6 K+F Keretprogram által támogatott projektekkel.

¹⁰ COM(2001) 172 végleges

ERASMUS 1 – Tantervfejlesztési projektek (CD)

Különös figyelemben részesülnek azok a projektek, amelyek célja:

- ▶ diplomát adó teljes szakra kiterjedő „közös” tanulmányi programok kidolgozása vagy átdolgozása. Az egy-két éves fejlesztési szakasz után ezeket a programokat partnerintézmények valósítják meg valóban integrált módon, hallgatói és oktatói mobilitással, a kurzus egyes részeinek közös megtartásával (intenzív programok), a felvételi követelményekről, a tanulási eredményekről (kompetenciákról), az értékelésről, a minőségbiztosításról és az elismerésről (az Európai Kreditátszámítási Rendszer – ECTS/ és az oklevélmelléklet – DS alkalmazásával) való megállapodással. A hallgatók vagy több, vagy egy közös oklevelet kapnak, amelyet a részt vevő intézmények és országok elismernek. A közös programok vonatkoznak az első ciklusbeli („Bachelor”), második ciklusbeli („Master”) vagy harmadik ciklusbeli (doktori) tanulmányokra. Külön figyelmet élveznek majd a második ciklusbeli („Master” szintű) közös programok;
- ▶ az „egyedi” tanulmányi programok kidolgozásában vagy átdolgozásában nyújtott kölcsönös támogatás. Ezekben a projektekben, – amelyek nem a kurzusok közös megtartását célozzák –, a partnerintézmények olyan programok kidolgozásában működnek együtt, amelyek megfelelnek a „Bologna” képzési szerkezetnek és oktatási és társadalmi igényeket elégítenek ki.

ERASMUS 1 – intenzív programok (IP)

Különös hangsúlyt kapnak azok a projektek, amelyek:

- ▶ új, európai szinten felmerülő igényekre és kihívásokra keresik a választ és határozottan multidiszciplináris megközelítést képviselnek;
- ▶ olyan közös tanulmányi programok szerves részét képezik, amelyeket a partnerintézmények valóban integrált módon valósítanak meg;
- ▶ pontosan meghatározzák a tanulmányok elismerésének módját és az intenzív programra vonatkozó ECTS krediteket.

ERASMUS 2 – hallgatói és oktatói mobilitások

2005-ben a mobilitás szervezésének a minősége különös fontossággal bír. Az intézményeknek az **Erasmus Intézményi Iránytűben (Erasmus University Charter)** foglaltak szerint magas szintű oktatói és hallgatói mobilitás szervezési tevékenységet kell folytatniuk, ami a várakozások szerint a mobilitás mennyiségének növekedését is eredményezi.

Az általános bírálati szempontok mellett 2005 első felében a nemzeti hatóságok meghatározhatnak bizonyos prioritásokat a hallgatói és oktatói mobilitások terén, például bizonyos tantárgyakat, célországokat stb. E prioritásokat illetően a Socrates nemzeti irodák tudnak felvilágosítást adni.

ERASMUS 3 – tematikus hálózatok

Különös figyelemben részesülnek azok a projektek, amelyek:

- ▶ a választott területen feltérképezik a jelenlegi helyzetet (ideértve a tudás különleges szakterületeit a humán erőforrást és a tudás formálására szolgáló intézményeket) és elősegítik új európai együttműködések kialakítását;
- ▶ általános és tantárgy-specifikus kompetenciákat határoznak meg és korszerűsítenek az „Oktatási rendszerek összehangolása Európában” (**Tuning educational structures in Europe**) című kísérleti projekt módszerének alkalmazásával;¹¹
- ▶ elősegítik az oktatás és a kutatás kapcsolatát azáltal, hogy ösztönzik a kutatási eredmények beépítését az oktatásba és összekötik az Erasmus Tematikus Hálózatokat a Kutatási Igazgatóság (**DG Research**) által támogatott projektekkel;
- ▶ olyan szakirányokat céloznak meg, amelyekkel ennek az akciónak a keretében még egy projekt sem foglalkozott (ld. az „Europa” honlapot: <http://europa.eu.int>).

GRUNDTVIG – FELNŐTTOKTATÁS ÉS ALTERNATÍV TANULÁSI MÓDOK

Centralizált akciók (GRUNDTVIG 1 és 4)

Ezeknél az akciónál előnyben részesülnek azok a projektek és hálózatok, amelyekről egyértelműen kimutatható, hogy képesek újítani és/vagy **terjeszteni az újítást és a jó gyakorlatot** Európa különböző térségei között, akár a Socrates/Grundtvig projekteknek köszönhetően alakult ki ez a jó gyakorlat, akár nem.

GRUNDTVIG 1 – Európai Együttműködési Projektek

Prioritások:

- ▶ A felnőttoktatásban dolgozók alap- és továbbképzésének (különösen Grundtvig Képzési Kurzusok kidolgozásán keresztül) illetve a felnőttoktatási intézmények vezetése minőségének a fejlesztése;

¹¹ www.relint.deusto.es/TuningProject/index.htm
www.let.rug.nl/TuningProject/index.htm

- ▶ A szülői szerepre és a családi életre való felkészítés, időskori tanulás;
- ▶ Idegen nyelvek, regionális és kisebbségi nyelvek, a bevándorlók és az etnikai kisebbségek nyelveinek a tanulása és tanítása;
- ▶ A társadalom peremére szorult vagy a hátrányos helyzetű felnőttek, azaz börtönbüntetésüket töltők, büntetett előéletűek, menekültek és menedékkérők oktatása;
- ▶ Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek oktatása, egészségre nevelés.

Felhívjuk figyelmüket a **disszeminációs projektekre**, melyek az általános projektek között külön prioritást élveznek 2005-ben. (lásd 2. pont)

2005-ben két külön projekttypus támogatható:

(1) „Grundtvig képzési kurzusok” kidolgozása a felnőttoktatásban dolgozók számára

Ennek az új projekttypusnak a célja, hogy növelje az oktatók, vezetők és más felnőttoktatásban dolgozók rendelkezésére álló európai képzési kurzusok hozzáférhetőségét és minőségét.

A maximálisan két év időtartamú projektek három szakaszból állnak:

- ▶ a kurzus kidolgozása/korszerűsítése (általában az 1. év alatt);
- ▶ a kurzus kipróbálása a projektben dolgozó országokból származó résztvevőkkel (általában a 2. év első felében), lehetőség szerint különböző országokban és különböző nyelveken;
- ▶ a kurzus legalább két alkalommal történő megszervezése ingyenesen a Grundtvig 3 pályázók számára egész Európában. A résztvevők utazási és ellátási költségeit Grundtvig 3 ösztöndíjak fedezik; ezeknek nem kell szerepelniük a Grundtvig 1 projekt költségvetési tervében.

A projekteknek a Grundtvig 1 keretében történő projektfinanszírozás lejárta után is legalább két alkalommal fel kell kínálniuk a kurzust a Grundtvig 3 pályázóknak; a költségeket ekkor a Grundtvig 3 pályázók által befizetendő díjak fedezik. Különösen olyan projektekkel érdemes pályázni, amelyek kurzusai vélhetően hosszabb időn keresztül fenntarthatók.

A projektek által kidolgozandó kurzusok fontos jellemzője „európai dimenziójuk”, ami azt jelenti, hogy legalább három Socrates-ben részt vevő országból származó oktatói csapat tartja meg azokat, és az összes Socrates országból származó résztvevő előtt nyitva állnak.

A kurzusok a felnőttoktatás bármilyen vonatkozásával vagy témájával foglalkozhatnak, legyen az iskolarendszerű, azon kívüli vagy egyéni. Lehetnek teljesen új kurzusok, vagy alapulhatnak már létező kurzusokon, amelyek így kiegészítő európai dimenziót kapnak.

A kurzusoknak nincs minimális vagy maximális időtartama, de általános elvárás, hogy legalább 20-30 „tanítási órát” tartalmazzanak, valamint egy napot a kurzus helye szerinti régióban lévő felnőttoktatási intézményekben tett megfigyelő látogatásokra kell szánni.

Szintén érdemes benyújtani pályázatokat a korábban a Grundtvig (vagy ennek elődje, a Socrates I alá tartozó Felnőttoktatás akció, 1995–99) keretében finanszírozott projektek eredményeinek a kurzusok révén történő terjesztésére.

Igény esetén erről a projekttypusról, amelyet 2004-ben vezettek be, további információ kapható a Socrates Nemzeti Irodáknál. A pályázóknak tanácsos elolvasni a nemzeti irodáktól és a technikai segítségnyújtó szervezettől (TAO) beszerezhető további információkat tartalmazó tájékoztatót.

(2) Általános Grundtvig projektek

Az ide tartozó projektek célja a felnőttoktatás minőségének és/vagy európai dimenziójának erősítése a felnőttoktatók számára tartott kurzusoktól különböző eszközökkel, nevezetesen az alábbi módokon:

- ▶ a felnőttoktatás tartalmának és szolgáltatásának javítása
- ▶ a felnőttoktatás javítása rendszer/oktatáspolitikai szinten
- ▶ a tanulási lehetőségekhez való hozzáférés javítása felnőtt tanulók számára
- ▶ a felnőttoktatás irányításának javítása.

Az ide tartozó projektekkel szemben elvárás:

- ▶ annak kimutatása, hogy a pályázók ismerik a korábban finanszírozott Grundtvig/Socrates (felnőttoktatási) projektek eredményeit a választott tematikus területen (A korábban támogatott projektek jegyzéke az alább hivatkozott Grundtvig honlapon megtalálható);
- ▶ a fentiekre való tekintettel a javasolt új projekt többletértékének leírása;
- ▶ annak kimutatása, hogy a projekt világosan meghatározható hatásokkal/eredményekkel fog járni, amelyek alkalmasak lesznek az Európa-szerte történő szélesebb körű terjesztésre.

A projektek legfeljebb 3 évre kaphatnak támogatást. Ugyanakkor minden projekt utolsó 6–12 hónapjának a terjesztési tevékenységekkel kell foglalkoznia, amelyeknek a partnertársulásban részt vevő minden országra (és ha lehetséges, azokon kívülre is) ki kell terjedniük. Ezt a pályázatban szereplő munkaprogramnak is tükröznie kell.

Disszeminációs projektek

2005-ben különös figyelemben részesülnek azok az együttműködési projektek, amelyek a Grundtvig akcióban az eddigi folyamatban finanszírozott tevékenységek eredményeit kívánják terjeszteni, népszerűsíteni, függetlenül attól, hogy a pályázó maga hajtotta-e végre, vagy részt vett-e az előzőekben támogatott projektben vagy sem. A pályázók figyelmét felhívjuk a nemzeti irodáktól és a technikai segítségnyújtó szervezettől (TAO) beszerezhető további információkat tartalmazó tájékoztatóra, amely jelen felhívás mellékletét képezi.

GRUNDTVIG 4 – GRUNDTVIG HÁLÓZATOK ÉS TEMATIKUS SZEMINÁRIUMOK

2005-ben két külön projekttypus részesül támogatásban:

(1) Grundtvig hálózatok támogatása

Kiszámú hálózat fog támogatást kapni, amelyek mindegyikének legalább 10 Socrates országot kell tartalmaznia. 2005-ben a prioritások az alábbiak:

- ▶ a felnőttoktatás **finanszírozási módszerei** (hatékony finanszírozási és költségmegosztási modellek nemzeti, regionális vagy helyi szinten, ide értve a közös állami-magán kezdeményezéseket);
- ▶ az **előzetes tudás mérése**;
- ▶ felnőttoktatási lehetőségek a **fogyatékkal élők** számára;
- ▶ felnőttoktatási lehetőségek a **sport** közvetítésével;
- ▶ **matematika, illetve a természettudományos és műszaki tárgyak** oktatása felnőttek számára.

A fentiekén kívül a Bizottság elfogad a további tevékenységek társfinanszírozására irányuló pályázatokat olyan Grundtvig Hálózatoktól, amelyek támogatása 2004-ben lejár. Ezekben az esetekben a támogatások odaítélésének fontos kritériuma a pályázó eddigi teljesítménye.

A támogatáshoz a Grundtvig 4 hálózatokkal szemben még **külön elvárás**:

- ▶ a széles földrajzi kiterjedés és befogadó jelleg;
- ▶ hogy erős és reprezentatív szervezeteket/intézményeket tömörítsen (legyen valódi multiplikátor funkciójuk);

- ▶ hogy a hálózatok az adott témában töltsenek be összekötő szerepet a Grundtvig projektek között.

Különösképpen felhívjuk a figyelmet arra, hogy a hálózatoknak proaktív szerepet kell játszaniuk az ugyanazon a területen vagy témában tevékenykedő **Grundtvig projektek közötti összefogás és az együttműködés növelésében**, valamint eredményeik terjesztésében. Ennek érdekében kifejezett előnyben részesülnek azok a Grundtvig hálózatra vonatkozó pályázatok, amelyek munkaprogramjukban egyértelműen utalnak arra a **stratégiára és azokra a speciális tevékenységekre**, amelyeket a projektek e „**tematikus társulásképzése**”¹² érdekében kívánják kidolgozni, mint például tematikus konferenciák, szemináriumok és műhelymunka.

A Bizottság egy adott témakörben csak egy hálózatot támogat. A pályázóknak ezért célszerű tanulmányozni a létező Grundtvig 4 hálózatok projektjegyüket az alább jelzett honlapon.

A pályázók figyelmét felhívjuk a nemzeti irodáktól és a technikai segítségnyújtó szervezettől (TAO) beszerezhető további információkat tartalmazó tájékoztatóra, amely jelen felhívás mellékletét képezi.

(2) Grundtvig tematikus szemináriumok

Ebben az új kategóriában egyéves futamidejű támogatásra lehet pályázni; ezek célja, hogy a Grundtvig 4 hálózatok számára megteremtsék az alapokat azokban a témakörökben, amelyekben jelenleg nincs ilyen hálózat.

Azon szemináriumok, műhelymunkák vagy egyéb események („Grundtvig tematikus szemináriumok”) szervezése támogatható, amelyek célja, hogy segítsenek az elért eredmények (és az alkalmazott módszertanok) „érvényesítésében” és terjesztésében, különösen a Grundtvig 1 és 2, vagy a Socrates I **Felnőttoktatás** akciója keretében korábban támogatott projekteknél, vagy más innovatív, idevágó egyéb forrásokból finanszírozott kísérleteknél is. A szemináriumok minimális vagy maximális időtartama nincsen meghatározva, de a várakozások szerint legalább három napig tartanak majd.

A támogatásra pályázó partnertársulásoknak legalább három, a Socrates-ben való részvételre jogosult országból származó szervezetet kell magukban foglalniuk, amelyek közül az egyiknek EU-tagállamnak kell lennie. Mindegyik szemináriumnak találkozási lehetőséget kell biztosítania a korábbi Grundtvig projekteken vagy más kísérletekben/kísérleti koncepciókban részt vevő szervezetek képviselői számára, mégpedig a lehető legtöbb „Socrates ország” bevonásával.

Minden megítélt támogatásnál elvárás, hogy a továbbiakban vagy ugyanaz a partnertársulás, vagy pedig a Grundtvig te-

¹² Thematic clustering

matikus szemináriumban részt vevő más szervezet pályázzon Grundtvig 4 hálózat létrehozására az adott területen.

Egy javaslat csak egy témakörre vonatkozhat. Ha egy partnertársulás egynél több témakörben kíván Grundtvig tematikus szemináriumot szervezni, akkor mindegyik témakörhöz külön pályázatot kell benyújtania.

A pályázat tartalmazhatja egynél több szeminárium szervezését is a választott témakörben. A támogatás ugyanakkor még ezekben az esetekben sem haladhatja meg a meghatározott maximális összeget, amely 2004-ben 50 000 euró volt. A támogatás célja, hogy segítsen fedezni a szemináriumok szervezését, a partnerszervezetek képviselőinek a szemináriumra való utazási és ellátási költségeit, valamint további szakértők díjazását, utazási és ellátási költségeit.

A legtöbb résztvevő utazási és ellátási költségeit vagy a projekt számára megítélt Grundtvig 1 ösztöndíjak, vagy – ha ez a finanszírozási forma lejárt –, a Socrates nemzeti irodákon keresztül adott egyéni ösztöndíjak fedezik.

A javaslatot benyújtó partnertársulásoknak ki kell mutatniuk, hogy ismerik azokat a projekteket, amelyek a szeminárium(ok) választott témakörében korábban Grundtvig és Socrates I **Felnőttoktatás** támogatásban részesültek. Célszerű ezért tanulmányozniuk az alább feltüntetett Grundtvig honlapon megtalálható projektjegyzéket.

A bírálókat során a Bizottság figyelembe veszi a **Socrates Pályázati Útmutató**ban felsorolt szempontok mellett azt is, hogy a javasolt Grundtvig tematikus szeminárium(ok):

- ▶ milyen valószínűséggel vezetnek majd belátható időn belül jó minőségű Grundtvig 4 hálózat létrehozására irányuló javaslathoz (többnyire a 2007-re vonatkozó Grundtvig 4 előpályázatok határideje előtt, feltéve, hogy a Socrates-t 2006 végétől felváltó új program tartalmaz majd ilyen pályázati lehetőséget és határidőt);
- ▶ mennyiben járulnak hozzá jelentősen a projekt eredményeinek és módszertanának valorizációjához/terjesztéséhez a kérdéses témakörben.

Decentralizált akciók (GRUNDTVIG 2 és 3)

- ▶ Külön figyelemben részesülnek azok a Grundtvig 2 Tanulási Kapcsolatok, amelyekben a felnőtt tanulók aktív szerepet játszanak, és amelyek egyértelműen elősegítik a követendő gyakorlat és a tapasztalatok cseréjét és terjesztését.
- ▶ 2004-hez hasonlóan 2005-ben sem érvényes a **Socrates Pályázati Útmutató**ban szereplő, a Grundtvig 3 képzési tevékenységekre vonatkozó minimálisan egy hetes időtartam.

Az egyéni mobilitási pályázatok bírálata során a nemzeti irodák 2005-ben külön figyelmet fordítanak azokra a pá-

lyázókra, akik a Grundtvig 1 keretében kidolgozott képzési kurzusokon vagy a Grundtvig 4 Hálózatok keretében szervezett tematikus szemináriumokon kívánnak részt venni.

A Grundtvig 2 és 3 ösztöndíjakra pályázni kívánók számára mindenképpen érdemes felkeresni a Socrates Nemzeti Irodát, ahol további tájékoztatást kapnak.

További tájékoztatás

A pályázóknak a további tudnivalók és különösen a korábban támogatott projektek és hálózatok megismerése érdekében ajánlatos megnézniük a Grundtvig honlapot:

<http://europa.eu.int/comm/education/socrates/adult/home.html>

LINGUA – NYELVOKTATÁS ÉS NYELVTANULÁS

A pályázóknak célszerű tanulmányozniuk a **Lingua Community oldalt** a

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/lingua/community_en.html címen, ahol megtalálhatják az eddig támogatott és jelenleg futó projektek listáját. Így elkerülhető a hasonló témájú projektek benyújtása.

A Lingua 2 akcióban pályázóknak ajánljuk a **Lingua Katalógust** is:

http://europa.eu.int/comm/education/socrates/lingua/catalogue/home_en.htm

LINGUA 1 – NYELVTANULÁS NÉPSZERŰSÍTÉSE

Az Európai Bizottság bátorítja az akcióban való aktív részvételre azokat a pályázati feltételeknek megfelelő szervezeteket, amelyek jelentős társadalmi csoportokat képesek az idegen nyelvek tanulására ösztönözni (mint például egyetemi vagy egyéb nyelvi központok, televízió- és rádiócsatornák, médiavállalatok stb.).

Külön elsőbbséget élveznek azok a projektek, amelyek:

- ▶ létező nyelvtanulási központok használatát teszik lehetővé olyan emberek számára, akiknek nincs, vagy kevés tapasztalatuk van a nyelvtanulásban;
- ▶ az emberek által gyakran látogatott helyeken népszerűsítik a nyelveket (kiállítások, sportesemények, fesztiválok, turisztikai célpontok, repülőterek, bevásárlóközpontok stb.).
- ▶ információt adnak más európai intézmények és döntéshozók számára az említett területeken alkalmazott sikeres gyakorlatról.

LINGUA 2 – TANESZKÖZŐK ÉS TANANYAGOK KIDOLGOZÁSA

Különös figyelemben részesülnek a **Nyelvtanulást és nyelvi sokszínűséget népszerűsítő akcióterv**ben (Action Plan on Promoting Language Learning and Linguistic Diversity) szereplő célokat kitűző projektek, úgy mint amelyek:

- ▶ célja a nyelv és a nyelvi tudatosság oktatása, különös tekintettel az Európai Unió kevésbé tanult és tanított hivatalos nyelveire és a korai nyelvtanításra (óvoda és általános iskola);
- ▶ az egyéb tantárgyak idegen nyelven való oktatásának új módszereit népszerűsítik, különös tekintettel az Európai Unió kevésbé tanult és tanított hivatalos nyelveire.

További prioritások:

- ▶ a többnyelvű megértést elősegítő projektek
- ▶ azok a projektek, amelyek ösztönzik az IKT alkalmazását a nyelvtanítási segédanyagokban.

FIGYELEM!

- ▶ Azok a projektek, amelyek a szakmaorientált nyelvtanulásban és -tanításban használt anyagok hiányosságaira koncentrálnak, a Leonardo da Vinci program és nem a Lingua akció pályázati körébe tartoznak.
- ▶ A szótárak és adatbázisok önmagukban nem minősülnek nyelvtanulási eszköznek, ezért létrehozásuk nem tartozik az akció hatáskörébe.
- ▶ Azoknak a projekteknek, amelyeknél a honlap kidolgozása fontos elem, ki kell mutatniuk, hogy hogyan fogják azt fenntartani és kezelni a Bizottsággal kötött szerződés időtartamának lejártja után.
- ▶ Egy ország nemzeti nyelvének az ország területén való tanítása (például bevándorlók számára) nem idegen, hanem második nyelv tanításának minősül, és mint ilyen, nem támogatható a Lingua program keretében.
- ▶ Az eredeti projekt befejezése és értékelése előtt nem igényelhető támogatás Lingua 2 projektek folytatására vagy továbbfejlesztésére.

MINERVA – NYITOTT ÉS TÁVOKTATÁS, VALAMINT INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS TECHNOLÓGIÁK (IKT) AZ OKTATÁSBAN

A Minerva kulcsszerepet játszik az Elektronikus tanulás (e-Learning) kezdeményezés cselekvési tervének megvalósításában. Ezzel összefüggésben a tagállamokkal együttműködve az Európai Bizottság külön erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy elősegítse a technológia ésszerű és felelősségteljes használatát a tanulásban. A Minerva célja, hogy az oktatás minden szintjén – a korai tanulástól kezdve az idősebb generációk tanulási igényeivel bezárólag – a technológia megfelelő használatát elősegítő infrastruktúrát, szolgáltatásokat és tartalmat fejlesszen ki.

Ezen felül, a speciális érdeklődési területeket illetően külön előnyt élveznek azok a projektek, amelyek az alábbi területek valamelyikén az **IKT oktatási célú használatát** célozzák meg, azaz:

- ▶ olyan nyilvános szolgáltatást szerveznek meg, amely segíti a hozzáférést az újításhoz, és támogatja ebben az
- ▶ oktatókat, csakúgy, mint a tanárokat, hallgatókat és diákokat az oktatás bármely szintjén;
- ▶ különleges tanulási igényű tanulók számára, különösen azoknak, akiket a korai iskolaelhagyás veszélye fenyeget;
- ▶ a tanulás vonzerejét növelő és a pedagógiai kapcsolatok minőségét javító azon kezdeményezések, melyek új közvetítő csatornákon keresztül szólítják meg a célcsoportot;
- ▶ tanulóközpontú módszerek, különösen a pályaaorientáció, a tutorálás és a tanulóközösségek keretében;
- ▶ az IKT tanulásban és képzésben való használatának perspektívái.

A pályázóknak projektjük tartalmát konkrétan kell megfogalmazniuk. Be kell számolniuk arról, hogyan támasztja alá az IKT innovatív használata azokat a módszereket, amelyeket a projektjük vizsgálni és érvényesíteni kíván. A projekteknek tartalmazniuk kell a már meglévő tanulási eszközök és technológiák innovatív használatát vagy pedig még fejlettebb oktatási alkalmazásokat. A pályázóknak tekintettel kell lenniük arra, hogy megvalósíthatók-e az általuk javasolt módszerek a saját országukban működő iskolák lehetőségei alapján. Külön figyelemben részesül a kutatás és az alkalmazás közötti kapcsolatteremtés.

Az értékelés és a disszemináció szintén fontos része kell, hogy legyen a javasolt projekteknek, mivel alapvető szerepet játszanak annak biztosításában, hogy az adott területen a projekt eredményei átadhatók legyenek. Az értékelési esz-

közöknek azt kell megcélozniuk, hogy a siker vagy a kudarc paraméterei világosak legyenek az adott projektben. A kellő tanulság levonása érdekében biztosítaniuk kell, hogy a projekt során felgyűlt tapasztalat egyértelműen megfogalmazható és elemezhető, és lehetőleg már európai környezetbe is átvihető legyen. A terjesztési eszközöknek világossá kell tenniük a tervezett termékek, szolgáltatások és eredmények hatását és formáját a partnertársuláson belül és azon kívül, konkrétan pedig a nyelveket és az érintett célcsoportok méretét és összetételét.

MEGFIGYELÉS ÉS INNOVÁCIÓ

A **tanulmányok, elemzések** és az oktatási rendszerek és politikák megfigyelésével összefüggő egyéb tevékenységek (Socrates 6.1. és 6.2. akció) külön pályázati felhívásban szerepelnek, melyek részletei 2004. negyedik negyedévtől az alábbi VI. részben jelzett címeken szerezhető be. A prioritások szoros összefüggésben állnak majd az Európai Uniónak az oktatásra vonatkozó jelenlegi politikai céljaival, különösen pedig „Az európai oktatási és képzési rendszerek célkitűzéseinek megvalósításáról szóló részletes munkaprogrammal” (ld. III. rész 1.D).

Ami az **Arion** tanulmányutakat illeti, a prioritások különösen szoros kapcsolatban állnak majd a fent említett célkitűzésekről szóló munkaprogram legfontosabb témáival. A témák részletes listáját a nemzeti irodák ismertetik 2005 januárjában, amikor közlésezzik az Arion programra vonatkozó felhívást és a tanulmányi látogatások katalógusát is.

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A Kiegészítő tevékenységek fontos szerepet játszanak a Socrates program akciói között. A 8. akció általános jellege – amely részletesen a Socrates Pályázati Útmutatóban olvasható – miatt 2005-ben külön prioritások nem kerülnek megállapításra.

COMENIUS, GRUNDTVIG ÉS MINERVA PROJEKT-KLASZTEREK

A Bizottság szándékában áll továbbra is támogatni a projektek közötti együttműködést a „nagy” akciókon belül és között (Comenius, Grundtvig, Minerva) a legfőbb és a vizsztatérő témákban. Míg a lehetséges témák egy része csak egy-egy akcióban értelmezhető, addig mások, – mint például az alapkészségek, beilleszkedés, aktív állampolgárság, nyelvtanítás- és tanulás, interkulturális oktatás, bevándorlók oktatása, matematika és műszaki és természettudományok,

minőség és minőségbiztosítás az oktatásban, IKT az oktatásban, idegen nyelvek, művészet és kultúra – horizontálisak.

A projekt-klaszterek fő célja, hogy lehetőséget adjanak a hasonló témát feldolgozó projektek kooperációja révén tapasztalatcserére, a téma alaposabb feldolgozására, az egymástól való tanulásra, és egyúttal segítsenek elkerülni az egymással való kapcsolat hiányában párhuzamosan futó, azonos témájú projektek támogatását. A Comenius és Grundtvig programok a hálózatépítést célzó akcióikkal segítik elő az ilyen jellegű klaszterépítést, míg a Minerva akcióban külön felhívás jelenik meg erre.

A projekt-klaszterek támogatása 2003/2004-ben kísérletként indult a fenti három akcióra korlátozva, és 2005/2006-ban folytatódik. A kísérleti projektek sikerétől függően, a támogatás kiterjedhet a későbbiekben más akciókra is.

III.3. A DECENTRALIZÁLT AKCIÓKRA VONATKOZÓ ÉVES NEMZETI PRIORITÁSOK

A felsorolt részt vevő országok illetékes szervei kiegészítő nemzeti prioritásokat határoznak meg a **decentralizált** projektek kiválasztásánál. Ezek a nemzeti prioritások csak kiegészítik a pályázati felhívás egyéb fejezeteiben említett általános európai prioritásokat. (2005-re nem hirdettek meg külön prioritásokat.)

IV PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS

IV.1. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A TÁRSFINANSZÍROZÁS ELVE

A Socrates programról szóló határozat a IV.B.2 függelékben kimondja, hogy „A programba tartozó projektekhez megítélt közösségi pénzügyi támogatás célja, hogy a kérdéses tevékenységek megvalósításának becsült költségeit a maximum három éves időtartam végéig, az elért haladás függvényében fedezze, amelyet meghatározott időszakonként ellenőriznek. A társfinanszírozás elvének megfelelően a kedvezményezett hozzájárulása lehet a projekt megvalósításához szükséges személyzet és/vagy infrastruktúra biztosítása”. A részt vevő intézményeknek/szervezeteknek ezért be kell tartaniuk ezt a társfinanszírozási elvet.

A centralizált akciók esetében – a Kiegészítő Tevékenységek kivételével – a közösségi hozzájárulás nem haladja meg egy adott projekt teljes költségének 75%-át. A részt vevő intézményeknek/szervezeteknek ezért más forrásokat is be kell vonniuk a projektbe és az egyéb finanszírozási forrásokat és összegüket be kell jelenteniük, ezt alá kell támasztaniuk.

A PÁLYÁZAT BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

Csak az alább röviden ismertetett formai követelményeknek megfelelő pályázatok kerülnek tartalmi értékelésre.

A pályázóknak az Európai Közösség költségvetéséből származó támogatásokra érvényes Pénzügy Szabályzat 176. cikkelye szerint kell bizonyítaniuk pénzügyi kapacitásukat (1605/2002 sz. Tanácsi Rendelet, 2002. június 25.). A pénzügyi kapacitás a főpályázatok Pályázati űrlapjához kötelezően csatolandó következő dokumentumok felhasználásával kerül megállapításra.

A főpályázatokat az egyes akciók keretében a megfelelően kitöltött Pályázati űrlapon lehet beadni, és a következő dokumentumokat kell csatolni a pályázathoz:

- ▶ a koordináló szervezet utolsó *három lezárt pénzügyi évére vonatkozó pénzügyi mérleg* az EU egy hivatalos nyelvén. A költségvetési intézmények mentesülnek ez alól a feltétel alól;
- ▶ a pályázó szervezet *alapító okiratának a másolata* és cégbírósági bejegyzésének a másolata az EU egy hivatalos nyelvén;
- ▶ a pályázó *nyilatkozata* arról, hogy a pályázó szervezet mint jogi személy létezik és rendelkezik a projekt végrehajtásához megfelelő pénzügyi és működési feltételekkel;
- ▶ a társulásban dolgozók *önéletrajza* a témában szerzett szakmai gyakorlat feltüntetésével;
- ▶ a pályázó által kitöltött, a bank által hitelesített *banki információkat* tartalmazó űrlap (a feltüntetettek szerint eredeti aláírásokkal). A bankszámlán vagy alszámlán a Bizottság által utalt összegeknek elkülöníthetőnek kell lenniük. A számlát a programban részt vevő országban kell működtetni;
- ▶ ha egy pályázó 300 000 eurót meghaladó támogatást igényel, a pályázat mellett egy bejegyzett könyvvizsgáló által készített *külső könyvvizsgálói jelentést* is be kell nyújtani, amelynek igazolnia kell az utolsó rendelkezésre álló pénzügyi év számviteli beszámolóját és értékelnie kell a pályázó pénzügyi helyzetét. Ez az elvárás nem érvényes költségvetési intézményekre, közép- vagy felsőfokú oktatási intézményekre és nemzetközi szervezetre (ld. A Pénzügyi Szabályzat 43. cikkelye).

A fentiekén kívül a Bizottság vagy a nemzeti irodák bármikor kérhetnek kiegészítő információkat a pályázóktól.

Az Európai Közösség költségvetéséből származó támogatásokra érvényes Pénzügy Szabályzat (1605/2002 sz. Tanácsi Rendelet, 2002. június 25.) és a Végrehajtási Szabályzat (2342/2002 sz. Bizottsági Határozat, 2002 december 23.) megtalálhatók a <http://europa.eu.int/eur-lex> oldalon.

A TÁMOGATÁSOK ODAÍTÉLÉSÉNEK FELTÉTELEI

Az Európai Bizottság (a centralizált akciók esetében) vagy a nemzeti iroda (a decentralizált akciók esetében) a támogatás megítéléséről a pályázat tartalmi, pénzügyi és szervezési szempontjainak minőségi elbírálása után dönt. A bírálati szempontok megtalálhatók a **Socrates Pályázati Útmutatóban** és a jelen felhívásban szereplő akciókra külön kiadott útmutatókban. A Bizottság a pályázó által kért összegnél kevesebbet is megítélhet. Az igényelnél nagyobb összegű támogatás nem kapható. Egy projekt csak egyszer kaphat támogatást. A támogatások megítélése az átláthatóság és az egyenlő bánásmód elve alapján történik. A támogatás nem hozhat létre pénzügyi nyereséget a kedvezményezett számára. A támogatások nem kumulálhatók és visszamenőleg nem ítéltetők meg.

Már megkezdett projektre csak akkor adható támogatás, ha a pályázó ki tudja mutatni, hogy a projektet a szerződés aláírása előtt el kell indítani. Ilyen esetekben a pályázat benyújtása előtt felmerült költségek nem számolhatók el a támogatás terhére. A projektek tevékenységének időszakát illetően ld. az V. részt.

Az egyéni pályázatok bírálatánál a Tempus Közalapítvány az alábbi elveket alkalmazza.

Egy személy legfeljebb 36 havonta utazhat továbbképzésre Socrates egyéni támogatással (Grundtvig 3, Arion, Comenius 2.2.b, Comenius 2.2.c, Erasmus középtávú oktatói mobilitás), de két támogatható minőségű pályázatot benyújtó pályázó közül az részesül előnyben, aki még egyáltalán nem részesült Socrates támogatásban.

COMENIUS 1 ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSOK

Csak olyan intézmény kaphat támogatást, amely nem vesz / még nem vett részt Comenius 1 projektben.

Intézményenként csak 1 fő kiutazása támogatható.

GRUNDTVIG 2 ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSOK

1. Egy intézményből ugyanarra a látogatásra fő szabályként csak egy fő kiutazását támogatjuk. Ez alól csak azok a kisméretű intézmények képezhetnek kivételt, amelyek még egyáltalán nem vettek részt európai pályázatban.
2. Egy projekt előkészítéséhez legfeljebb egy előkészítő látogatásra lehet pályázni.
3. Két támogatható minőségű pályázat közül azt kell támogatni, amelyben a pályázó még nem részesült Grundtvig támogatásban, illetve nincs nemzetközi/európai pályázati tapasztalata.
4. A Grundtvig 2 előkészítő látogatásra egyetemeken egyáltalán nem, főiskolák pedig csak abban az esetben pályázhatnak, ha nincs Erasmus intézményi pályázatuk (EUC).

GRUNDTVIG 3 MOBILITÁS

1. Ugyanarra a kurzusra, azonos időpontban legfeljebb egy fő utazhat ugyanabból az intézményből.
2. Felsőoktatási intézményekben dolgozó oktatók csak akkor pályázhatnak, ha kifejezetten a felnőttoktatás módszertanát kívánják tanulmányozni, és bizonyítottan folytatnak oktatói munkát a felsőoktatás területén.
3. A felnőttek számára nyelvet oktatók, lektorátusi nyelvtanárok vagy a közoktatásban dolgozó tanárok szakmódszertani kurzuson való részvételre nem pályázhatnak.¹³
4. Erre a pályázattípusra 2004. szeptember 1-től folyamatosan, minden hónap elsején lehet pályázatot beadni, de legalább a kiutazás előtt 8 héttel kell pályázni.

A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ PÁLYÁZÓK TÁMOGATÁSA

A Tempus Közalapítvány által kezelt pályázati programok – így a Socrates program – kezelése során hangsúlyt kap a **szociálisan hátrányos helyzetűek támogatása**. (Az egyéb okokból eredő hátrányos helyzetűséget a TKA pályázati programjainak speciális pályázattípusai kezelik.) Ez alól csak a felnőttoktatást/-képzést támogató programok – a tanártovábbképzés nem tartozik ide – képeznek kivételt. Itt hátrányos helyzetűnek a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűeket tekintjük (fogyműveléssel élők, munkanélküliek, gyeresről/gyedről visszatérők).

¹³ Ezt a Comenius 2.2.c program keretében (a lektorátusi nyelvtanárok kivételével) megtehetik.

A **hátrányos helyzet megítélése** a Közalapítványhoz beadott pályázatok esetében az alábbi szempontok alapján történik:

	KÖZOKTATÁS	FELSŐOKTATÁS
DIÁKOK, TANULÓK	Szociálisan hátrányos helyzetűnek tekintjük azt a diákot, <ul style="list-style-type: none"> ▶ akit a családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, ▶ aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak, ▶ akinek a törvényes felügyeletét gyakorló szülei legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek 	Olyan hallgatók tekinthetők hátrányos helyzetűeknek, akik: <ul style="list-style-type: none"> (1) Árvaeállításban és/vagy (2) Bursa Hungarica ösztöndíjban és/vagy (3) MACIKA ösztöndíjban és/vagy (4) Esélyt a Tanulásért Közalapítvány általi támogatásban részesülnek.
TANÁROK, OKTATÓK	Az intézményekre vonatkozó adatok alapján kerül megállapítására.	-
INTÉZMÉNY	Az intézményben tanuló hátrányos helyzetű diákok száma alapján ítéltelhető meg.	-

A HIÁNYPÓTLÁSRÓL

A Tempus Közalapítvány Kuratóriuma a Közalapítványhoz beadott pályázatok esetében hiánypótlást nem fogad el.

Ugyanakkor a **hivatalos pályázati határidő előtt 6 munkanappal (konkrétan megadjuk az egyes pályázati felhívásoknál az időpontot!) beérkező** pályázatok esetében **előzetes formai bírálatot** végez, és kéri az esetleges hiányságok pótlását. Formai elvárásnak minősülnek a pályázati űrlapon, annak magyar nyelvű kitöltési útmutatójában és a pályázati felhívásban felsorolt kritériumok.

TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉSEK

Ha az Európai Bizottság elfogad egy pályázatot, a Bizottság és a kedvezményezett euróban meghatározott, a finanszírozás feltételeit és mértékét rögzítő támogatási szerződést köt. A decentralizált Socrates akciók esetében a támogatási szerződéseket az illetékes nemzeti iroda és a kedvezményezett írja alá. Azokat a kedvezményezetteket, akikről megállapítják, hogy szerződéses kötelezettségeiket súlyosan megszegték, pénzbüntetéssel sújthatják.

KIFIZETÉSEK

A kifizetésre annak bizonyítása után kerül sor, hogy a vonatkozó projektet a támogatási szerződés rendelkezéseivel összhangban végrehajtották. A támogatás összege fizethető előfinanszírozás, időközi kifizetések és az egyenleg kifizetése révén. Ha kivételes körülmények miatt az Európai Bizottság vagy a nemzeti iroda 80%-nál nagyobb előleget nyújt, akkor előzetes bankgarancia letételét kéri a kedvezményezettől, kivéve ha ez utóbbi költségvetési intézmény¹⁴.

Ha az előfinanszírozás és az időközi kifizetések összege meghaladja a pénzügyi évenkénti és szerződésenkénti 750 000 eurót vagy ha a fennmaradó egyenleg meghaladja a 150 000 eurót, a kedvezményezettnek külső könyvvizsgálói jelentést is be kell nyújtani, kivéve ha a kedvezményezett költségvetési intézmény.

Az időközi kifizetések és az egyenleg kifizetése a pénzügyi kimutatást tartalmazó időközi beszámolók és záró beszámolók beérkezésétől és elfogadásától függ. A centralizált akciók esetében a kedvezményezettnek be kell jelentenie az előfinanszírozás következtében nála jelentkező kamatot,

amikor az időközi vagy végső kifizetést igényli. A decentralizált Socrates akciók esetében a kifizetéseket az illetékes nemzeti iroda végzi.

IV.2. TÁMOGATÁSOK LEHETSÉGES MÉRTÉKE

A Socrates programhoz rendelkezésre álló költségvetés 2005-ben megközelítőleg 361 millió euró (a kibővített EU 25-re). A **Socrates Pályázati Útmutató** a programnak azokról a pénzügyi támogatásairól ad felvilágosítást, amelyeknél a támogatás összege várhatóan azonos mértékű marad. A megítélt támogatások nagysága általában jelentős mértékű különbségeket mutat a projekt típusától, a részt vevő országok számától és egyéb tényezőktől függően.

¹⁴ Ez a kikötés a Comenius nyelvtanár-asszisztensekre nem vonatkozik.

V PÁLYÁZATOK BEADÁSÁNAK HATÁRIDEJE (= POSTAI FELADÁS DÁTUMA)			
Akciónév	Határidő(k)	Tevékenység időszaka	
COMENIUS			
Iskolai együttműködések	2005. február 1.	Kezdés: 2005. augusztus 1.	
Szándéknyilatkozat Comenius nyelvtanár-asszisztens fogadására	2005. február 1.	Kezdés: 2005. augusztus 1.	
Európai együttműködési projektek közoktatásban dolgozók számára	2005. március 1.	Kezdés: 2005. október 1.	
Egyéni képzési ösztöndíjak közoktatásban dolgozók számára:	Magyarországon	Magyarországon:	
▶ ösztöndíjak nyelvtanár-asszisztenseknek	2005. február 1.	2005. augusztus 1-2006. július 31.	
▶ továbbképzési ösztöndíjak	2005. február 1.	2005. július 1-2006. július 31.	
Comenius Hálózatok	előpályázatok esetén: 2004. november 1.	Kezdés 2005. október 1.	
	főpályázatok esetén: 2005. március 1.		
ERASMUS			
Erasmus University Charter	2004. november 1.	Kezdés 2005. július 1.	
Tantervfejlesztési projektek	2005. március 1.	Kezdés 2005. október 1.	
Intenzív programok	2005. március 1.	Kezdés 2005. október 1.	

 Akció	Határidő(k)	Tevékenység időszaka
ERASMUS		
Hallgatói és oktatói mobilitás	Érdeklődjön a hazai egyetemnél	Érdeklődjön a hazai egyetemnél
TEMATIKUS HÁLÓZATOK	2004. november 1.	Kezdés: 2005. október 1.
GRUNDTVIG		
Európai együttműködési projektek	2004. november 1.	Kezdés: 2005. október 1.
Tanulási partnerségek	2005. március 1.	Kezdés: 2005. augusztus 1.
Szándéknyilatkozat Comenius nyelvtanár-asszisztens fogadására	2005. március 1.	Kezdés: 2005. augusztus 1.
Egyéni képzési ösztöndíjak a felnőttoktatásban dolgozók számára	Minden hónap 1. napja	legalább 8 héttel a beadási határidő után
Grundtvig hálózatok és tematikus szemináriumok	2004. november 1.	Kezdés: 2005. október 1.
LINGUA		
Nyelvtanulás elősegítése	2004. november 1.	Kezdés: 2005. október 1.
Nyelvoktatási eszközök és tananyagok kidolgozása	2004. november 1.	Kezdés: 2005. október 1.
MINERVA		
Nyitott- és távoktatás / Információs és kommunikációs technológiák az oktatásban	2004. november 1.	Kezdés: 2005. október 1.
MEGFIGYELÉS ÉS INNOVÁCIÓ		
Általános megfigyelési tevékenységek	Érdeklődjön a Bizottságnál	Érdeklődjön a Bizottságnál
Arion tanulmányutak oktatásügyi döntéshozók számára	2005. június 1. ²	Kezdés: 2005. szeptember 1.
Arion multiplikátor tevékenységek	Érdeklődjön a Bizottságnál	Érdeklődjön a Bizottságnál
A felmerülő igényekre választ adó innovációs kezdeményezések	Érdeklődjön a Bizottságnál	Érdeklődjön a Bizottságnál
KÖZÖS AKCIÓK	-	-
KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK		
Kiegészítő tevékenységek	2005. április 1.	Kezdés: 2005. szeptember 1.
	2005. október 1.	Kezdés: 2006. március 1.
ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSOK		
Előkészítő látogatások mindegyik akcióhoz	Érdeklődjön a Nemzeti Irodánál (a tervezett utazás előtt 10 héttel)	Érdeklődjön a Nemzeti Irodánál (folyamatosan)

VI PÁLYÁZATI ÉS BÍRÁLATI ELJÁRÁSOK

A Socrates pályázati és bírálati eljárások különböznek attól függően, hogy az érintett akció centralizált (ebben az esetben az Európai Bizottság kezeli), vagy pedig decentralizált (ebben az esetben a részt vevő országok által kijelölt nemzeti irodák kezelik). Erről részletes tájékoztatást nyújt a **Socrates Pályázati Útmutató**.

A pályázati űrlapok, a **Socrates Pályázati Útmutató** és a programmal kapcsolatos további tudnivalók megtalálhatók:

- ▶ a programért felelős nemzeti irodáknál, melyek listája megtalálható a Socrates program alábbi központi weblapján; (Magyarországon a **Tempus Közalapítvány/Socrates Nemzeti Irodánál** – a címet ld. lent),
- ▶ a **Socrates program központi weblapján**:
<http://europa.eu.int/comm/education/socrates.html> címen
- ▶ a **Socrates, Leonardo és Youth TAO** irodánál – a címet ld. lent), amely technikai segítséget nyújt az Európai Bizottságnak (az Oktatás és Kultúra Főigazgatóságnak) a program megvalósításában.

A program számos akciójához kapcsolódóan partnerkereső szemináriumokat rendeznek az egyes részt vevő országokban annak érdekében, hogy segítsék a lehetséges más országbeli partnerintézmények megtalálását és a projektek megszületését. Ezekkel a rendezvényekkel kapcsolatban igény esetén a Socrates Nemzeti Iroda részletes felvilágosítást ad.

A pályázók a bírálat eredményéről írásos értesítést kapnak. A Bizottság és a nemzeti irodák igyekeznek a pályázókat az elbírálással kapcsolatos döntésekről legkésőbb öt hónappal a pályázatok benyújtási határideje után értesíteni. A két-fázisú elbírálás hatálya alá eső centralizált projektek esetén ez a bírálatnak csak a második fázisára vonatkozik (főpályázatok).

Az egyéni pályázóknak megítélt ösztöndíjak kivételével a Bizottság és a nemzeti irodák közzéteszik a megfelelő honlapon a kedvezményezettek nevét és címét, a támogatás összegét (ha van ilyen), a finanszírozás arányát és a támogatás tárgyát.

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY/SOCRATES NEMZETI IRODA

Postacím: 1438 Budapest 70. Pf.: 508,

Infóvonal: (06 1) 237 13 20

Fax: (06 1) 239 1329

E-mail: info@tpf.hu

Internet: www.tka.hu

SOCRATES, LEONARDO ÉS YOUTH TAO

Postacím: Rue de Trèves / Trierstraat 59-61,
B-1000 Brussels,

Tel: (+32-2) 233 01 11

Fax: (+32-2) 233 01 50

E-mail: info@socrates-youth.be

Internet: www.socleoyouth.be